

כתב עת תורני איכותי לבני תורה

בתבונה

בס"ד גיליון לחודש אייר תשפ"ב | מהדורת ראש חודש | מופץ חינם לויכחי הרבים

משה רבינו לא גואל
עם של בטלנים !!!

עומקה של תורה עמוד 3

מוכר השרוכים
שלעולם לא נפל?
ואנטי החול חסרי יצר
הרע ...

עוד תזרח השמש עמוד 4

איך השתלשלו שיטות
הלימוד מימי קדם
עד שהגיעו לימינו אנו?

פרק ראשון בסדרה

בדרכי הלימוד עמוד 5

ושמואל בקוראי שמו

כמה עובדות וידיעות מעניינות שלא ידעתם על
הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל
הביאני המלך חדריו עמוד 6

דבר המערכת

שלום לכם קוראים נכבדים.

תארו לעצמך, שיש בנק המזכה אתכם בכל בוקר בסכום של 86,400 ₪. היתרה אינה עוברת מיום ליום. בכל לילה, כל סכום שלא הוצאתם במשך היום נמחק.

מה הייתם עושים? מוציאים כל שקל כמובו.

לכל אחד מאתנו בנק שכזה. שם הבנק: **זמנ**.

בכל בוקר אנו מזוכים מהקב"ה ב- 86,400 שניות. בכל לילה מה שלא נוצל לטובה, הולך לאיבוד. היתרה אינה עוברת ליום שלמחרת. אין אוברדרפט. בכל יום, נפתח החשבון מחדש. בכל לילה, מה שנותר נמחק. אם לא השתמשתם במה שהיה בחשבון - ההפסד כולו שלכם. אי אפשר לחזור אחורה. גם אי אפשר למשוך כנגד המחר. מוכרחים לחיות בהווה, על חשבון הזמן שניתן לנו בכל יום.

על מנת להבין מהו ערכה של שנה אחת - שאלו תלמיד שנשאר כיתה.

על מנת להבין מהו ערכו של חודש אחד - שאלו אמה שילדה פג.

על מנת להבין מהו ערכו של שבוע אחד - שאלו עורך של עיתון שבועי.

על מנת להבין מהו ערכה של שעה אחת - שאלו חתן המחכה לחופתו.

על מנת להבין מהו ערכה של דקה אחת - שאלו את האדם שפספס רכבת.

על מנת להבין מהו ערכה של שניה אחת - שאלו את האדם שניצל מתאונת דרכים.

על מנת להבין מהו ערכה של אלפית השניה - שאלו את הספורטאי שזכה במדליית כסף.

*

ההתרגשות עדיין בליבי, בפרט אחר שטף התגובות המחממות שקיבלנו על הגיליון הקודם, בתוספת שאלות רבות שהגיעו אלינו בכתב ובע"פ (ע"י המערכת הטלפונית) - הן הן אלו שנותנים את הכוחות להמשיך ולתת לכם את המיטב שבמיטב-להעניק בשבליכם את כל הזמן שנידרש.

אנו חוזרים ומזכירים, תמשיכו לשתף אותנו בהערותיכם, שאלותיכם ובקשותיכם, אנו נשתדל לעשות את אשר ביכולתנו בס"ד בכדי להביא אליכם כלי מוכן ומוגמר-גיליון איכותי שראוי לת"ח איכותיים כמותכם.

בכבוד רב וקריאה מועילה,

אביאל אברהם טוויל

יז'ל ע"י

ללמוד ולהצליח

טל: 0733-478-474

(להטאיר הודעה בטלוחה מספר 1)

דוא"ל: m.tvunot@gmail.com

עורך ראשי: הרב אביאל אברהם טוויל

כותבים: הרב מנחם ריביץ

הרב יוסף חיים אליהו

לקבלת הגיליון למייל, וכן לתגובות ושאלות ניתן לטלוח לזוא"ל עם פירוט הבקשה. כמו"כ ניתן להשיג את הגיליון באתר דרשו.

מהך העניינים

[3] בעומקה של תורה

[4] ביני עצמודי

[5] בדרכי הלימוד

[5] פרשת דרכים

[6] הביאני המלך חדריו

[7] שואלים וכותבים

לשימיעת הרצאות והדרכות ניתן להאזין למערכת הטלפונית
שמספרה:

0733-478-474

(ניתן להירשם לקבלת צינתוק בשיטת כנס הודעה חדשה בטלוחה מס' 2. ניתן גם להטאיר הודעה בתא קולי בטלוחה מס' 1)

כמו"כ ניתן להירשם לרשימת התפוצה ע"מ לקבל מאמרים איכותיים ומיוחדים. ע"י שליחת המילה "צרף" לזוא"ל

חשה רבינו לא גואל בטלנים

בדברים מתעצלים ומתרשלים בדבר, ואם בא איזה קושי בפניהם, דוחים אותו באיזה דחייה קלה ומקולקלת כדי לא לטרוח ולעמול על חקר האמת, ועליו נאמר נגידות למשמאל שנעשית לו סם המות, אלא שצריך לטרוח בכל כחו אשר נתון בימינו, שזה עצמו סם החיים שכאשר אינו חושש להתיש כחו על התורה, פשוט שהוא מאמין שהתורה היא מרפאתו, וזהו סמא דחיי, מה שאין כן מי שחש על עצמו לבל יטרח, מגלה דעתו שאינו מאמין בדבר חז"ל. ולכן עצה טובה גמרינן לה, כי לא עליך המלאכה לגמור, וצריך המעיין לבדוק ולעמול עד מקום שידו מגעת, ואם יודע שיש תלמיד חכם מעיין יותר ממנו בפלפול וסברא, בוא יבוא אצלו לידע עומק הש"ס ותבוא עליו הברכה. (מתוך חפץ ה' מסכת שבת דף פח:)

בסוף השיחה הוא חייך לאברכים, עשה עם היד תנועה של מריחה ואמר "על התורה אי אפשר לעבוד, את התורה אי אפשר למרוח"

הפסוקים הראשונים בפרשת תזריע מרמזים על הגאולה העתידה שתהיה שונה מגאולת מצרים. בגאולת מצרים היו העם במצב של ערום ועריה, במצב של "גוי מקרב גוי", כי לעם ישראל לא עמדו באותה העת התורה והמצוות, ובאמת אותה הגאולה לא עמדה ואחרי שנגאלו ונכנסו לארץ ובנו את ביהמ"ק, נחרב הבית וחזרו לגלות. אך הגאולה העתידה לבוא תהיה בזכות מעשיהם הכשרים של ישראל, וגם אם לא יהיו ראויים, אף על פי כן בגלל אורך הגלות ובזכות עסק התורה תעמוד הגאולה לנצח. (מתוך אור החיים בתחילת פרשת תזריע)

גם כשרעבים מארוחות שכוללות צמד תפוחי אדמה, גם כשחולים במיטה, גם כשקשה ורוצים כבר להתקדם הלאה, צריך לזכור כי עמל התורה מעבר למה שהוא עוזר לאדם להתעלות בלימוד ולרכוש ידיעות וחלק נצחי בתורה, הוא גם הופך את התורה לסם החיים, ובנוסף גם מועיל לכלל, שהרי כולנו מצפים ומייחלים לגאולה השלימה, שה' ישלח את משיח צדקנו שיגאל ויושיע אותנו ונזכה להצטופף בצל השכינה, והאור החיים זי"ע נותן לנו את המתכון, את הדרך שבא אנחנו יכולים לזרו ולהביא את הגאולה, הגאולה העתידה תהיה בזכותו של משה רבינו, ורק בזכות עסק התורה ועמל התורה של ישראל תבוא הגאולה, כי על התורה אי אפשר לעבוד ואת התורה אי אפשר למרוח, כי משה רבינו לא גואל בטלנים! ■

כשהרב עובדיה יוסף זיע"א היה אברך צעיר, הוא היה מוסר שיעורים יומיים בגמרא והלכה, באחד מן הימים כשהגיעו הלומדים לשיעור התפלאו לראות שהרב לא נמצא, לאחר כמה דקות המתנה נכנס הגבאי ואמר שהרב לא מרגיש טוב ולכן הוא מבקש שיגיעו הלומדים אליו הביתה. כשהגיעו לבית הרב, ראו אותו שוכב על המיטה קודח מחום, כשהוא מוסר את השיעור תוך שהוא גונח מכאבים. מרוב כאב היו הדמעות זולגות לו מהעיניים ומדי פעם נאלץ לנגבן על מנת להמשיך בשיעור.

האור החיים הקדוש בפרשת תצוה אומר כי כל גלות שעברה על עם ישראל היתה זכות של אחד האבות להושיעם, בגלות הראשונה נגאלו בזכות אברהם, בשניה בזכות יצחק ובשלישית בזכות יעקב, ולעיתיד לבוא בגלות האחרונה תגיע הישועה בזכות משה רבינו, והסיבה שהגלות הזאת

מתארכת והישועה מתעכבת לבוא היא כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה, וזה הוא שרמז הפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור" באומרו ואתה תצוה את בני ישראל, כי הוא ימלוך לעתיד, ותנאי הוא הדבר שיעסקו ישראל בתורה, וזה הוא אומרו ויקחו אליך שמן זית זך, ירמוז אל התורה שנמשלה לשמן, מה שמן מאיר לעולם כך התורה. ודקדק לומר זך, שצריכין לעסוק בתורה לשמה בלי שמרים, שהם לקנתר חס ושלום, או להתגדל וכדומה, אלה הם שמריה. ואמר עוד כתית, פירוש שצריכין לעסוק בתורה ולכתת גופם וכוחם, על דרך אומרו זאת התורה אדם כי ימות וגו'."

שאלו פעם את הרב שטיינמן זצוק"ל, שידוע שהיה אוכל רק שני תפוחי אדמה ביום, אם הרב לא רעב, ענה הרב שטיינמן: "וכשרעבים אי אפשר ללמוד?" ובשיעור שמסר הרב בכולל במהלך מסעו לברזיל ביקש ראש הכולל מהרב שיוסיף גם כמה מילות חיזוק לאברכים, הרב שטיינמן זצ"ל הסכים לבקשה ודיבר על מעלות עמל התורה, בסוף השיחה הוא חייך לאברכים, עשה עם היד תנועה של מריחה ואמר "על התורה אי אפשר לעבוד, את התורה אי אפשר למרוח".

וזאת כתוכחה לכל הלומדים שלומדים רק אם הם מתענגים על הלימוד, אך כאשר יש צורך להתעמק

למה רק מי שרוצה לעלות נופל?

3. הקרב שאחרי הקרב

משל נאה הביא רבי ירוחם ממיר זצ"ל בספרו דעת תורה, (בראשית עמ' כו):

כאשר שני אנשים נאבקים זה עם זה, והאחד מפיל את רעהו ארצה, הנה אם כל כוונתו היתה רק להפילו לארץ, אזי אחרי שהפילו הולך הוא ממנו ועוזבו לנפשו, והלה יכול גם לקום מיד. אך אם אנו רואים שגם אחרי נפילתו של השני, רובץ הראשון על הנופל ואינו עוזבו, הנה נוכחנו לדעת כי אמנם זו באמת היתה כל כוונתו.

כזה הוא סוד היצר הרע! עצם החטא זוהי נפילה גדולה, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, אבל אין זה הכל, כוונת היצר בעיקר היא לרבוץ על האדם, שהאדם יהיה מוטל תמיד למטה והוא עומד עליו על גבו, יאחזו אותו בשתי ידיו כדי שלא יזוז ולא יקום ואף לא ירים ראש.

וממילא סוד התשובה לעומתו הוא - כי יתעורר ויתחזק בראשונה לקום ממקום נפילתו, לזקוף קומתו ולעמוד יציב על שתי רגליו, ומשעה שנעמד הוא, מעתה כבר יש דרכים רבות לבטל את עצם החטא, מאחר שכבר קם למעלה. וזהו מה שאמרו חז"ל: אשרי נשוי פשע כסוי חטאה (תהלים לב, א) - אשריו לאדם שהוא גבוה מפשעיו ולא פשעו גבוה ממנו (בראשית רבה כב, יא). כי הנפילה שבעקבות החטא קשה יותר מהחטא עצמו!

4. אתרוג מושלם במחיר מושלם

הנה סיפור נפלא, מאלף ומטופש כאחד:

שליחי חסידות מפוארת בארץ הקודש, יצאו חודש לפני התקדש חג הסוכות, במטרה לחפש אתרוג נאה לרבם, כזה שיהיה מושלם וכליל המעלות. אך מה רבה היתה אכזבתם, אוהו איזו אכזבה. הם מצאו אתרוג מושלם מאין כמוהו, כאילו נלקח מצויר היישר מגן עדן.

נו, ומהי האכזבה בכך? המחיר. המחיר היה הבעיה. מאתים דולר. זהו סכום זעום מדי בכדי לשלם אותו עבור אתרוג אליו בוודאי התכוונה התורה בציוויה "פרי עץ הדר".

החסידים קיימו התייעצות מהירה, ותיכף עלתה ההחלטה: "חייבים לשכנע את המוכר ליטול חמשת אלפים דולר תמורת האתרוג". המוכר 'קיבל' על עצמו את המשימה ושלשל לכיסו את השטרות הירוקים.

וראו פלא, בכך יצאו הכל נשכרים: האדמו"ר באתרוג מושלם; החסידים בהרגשת שליחות מכובדת ומרוממת; המוכר בכיס מלא זהובים; ואני בסיפור הממחיש מהו ערך של השקעה. אה, ואתם הקוראים, עם חיוך.

ובעצם, הכל ענין של מחיר. מוצר יקר - עולה יקר. מי שלא עולה להר - אין שום סיכוי, שיפול ממנו, אפילו אם ננסה לדחוף אותו. מפליא, לא? ■

1. מוכר השרוכים שאף פעם לא נפל

כי הוינא טליא, הייתי מתפלל בבית הכנסת השכונתי עם אנשי החול, אנשים של שמונה בערב מול מסך אורות מרצדים. שנים רבות אני זוכר, אף אחד מהם לא איחר למניין ותיקין (זה היחיד שהיה בכל השכונה), חורף, קיץ, סתיו ואביב. ואילו, אני, כבחור ישיבה בבן הזמנים, חיפשתי דווקא את המנין של שמונה, שהוקם בעמל רב ע"י בחורי ישיבות שנדרו מרחבי העיר על מנת להתפלל בחיק המנין.

ותמיד שאלתי את עצמי, מה יש בהם שאין בי? מאיזה חומר קרוצים אלה שאין היצר הרע שולט בהם? וכי גם בהם "ליבם חלל בקרבם" כדוד המלך ע"ה?

את התשובה לכך מצאתי בס"ד בדברי הסטייפלר זצ"ל, שכתב (ברכת פרץ, פרשת במדבר): "הנה כתיב 'כי שבע יפול צדיק וקם' (משלי כד, טז), ופירשו בספרי יראים דקאי על נפילות במדרגת עבודת השם יתברך שהתלמיד חכם נופל וחוזר ומתחזק, וכן חוזר חלילה. ואמנם אין זה באדם פשוט שכל עבודתו אינו אלא כמצות אנשים מלומדה, אבל הוא בצדיקים שמשותלים להתקרב ליוצרים באהבה ויראה ולעבדו בלבב שלם שהמה יש להם עליות וירידות כל אחד לפי מדרגתו".

גם ידועה אמרתו של הרבי מקוצק על המשנה באבות (פ"ב מ"ד): "אל תאמר לכשאפנה אשנה - שמא לא תפנה", כלומר, אל תאמר שתלמד רק כששתפנה, כי שמא לא תפנה, כלומר, שמא הקב"ה רוצה שתלמד דוקא במצב של "לא תפנה".

ונשאלת השאלה למה כך היא דרכו של עולם?

2. מפני ולד - תקום?

הילקוט שמעוני (ישעיה רמז תנה) מביא חידוש נורא: "כשנשתברו הלוחות - נגזרה גזירה על ישראל שילמדו תורה מתוך הטלטול ומתוך הטריוף ומתוך הדוחק ומתוך שאין להם מזונות, ובשביל אותו הצער שמצטעעין - עתיד הקב"ה לשלם להם שכרן לימות המשיח כפול ומכופל".

ופעם אחת אמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, מפני מה אין אנו קמים מפני אשה מעוברת? הלא גדול הדור נמצא שם? הרי ידוע שלצד הולד שבמעיו אימו עומד מלאך המלמדו את כל התורה כולה! ושם אין יצר הרע שולט.

אלא, הוכיח הגר"ח, מכאן ראייה שידיעת התורה שבאה ללא עמל ויגיעה - אינה שווה דבר, וממילא אין לכבדו בעבור זה.

וכך כתב גם בהקדמה לפירוש רבו הגר"א לספרא דצניעותא: "פעמים רבות השכימו לפתחו מגידים מן השמים ורצו למסור לו רזין דאורייתא - ולא היטה אוזנו אליהם, ואמר: עיני נשואות אליו יתברך שמו, מה שרוצה לגלות לי וליתן לי חלקי בתורתו יתברך שמו, בעמלי שעמלתי בכל כוחי... ואיני רוצה אלא רק מה שבתוך פיו של הקב"ה".

א - השתלשלות שיטות הלימוד

1. כשנגשתי בתחילה לברר את תהליך השתלשלות הלימוד מהתקופה שאחרי חתימת התלמוד ניצבתי בפני מבוי סתום. כמעט ואין מקור שמאכלס בתוכו מידע מלא המברר תהליך זה. ובכן, ע"מ להציג בפני הקוראים סקירה קצרה ומהירה, נעזרתי במגוון חיבורים ומחקרים, השוואתי ביניהם, בחנתי תאריכים ותקופות, סיננתי את הפרשנויות המיותרות, ובלבד בכדי להביא כאן את הדברים ממש ב"נשימה אחת" בצורה טכנית וברורה.

ע"מ להבין כיצד השתנה הלך הרוח הלימודי מדור לדור, עלינו להיוודע לשתי נקודות יסוד:

א. התלמוד בבלי אינו מתחייב להציג רק את המבנה שייצר לבסוף את ההלכה, הוא גם לא משועבד לשום דין, ויכול להציג מגוון רחב של דעות ושיטות, מהלכים ודינים שלא תמיד הולכים בכפיפה אחת עם ההלכה.

ב. שיטות הלימוד עוצבו בהתאם אופי וסגנון הלימוד שהיה מצוי במדינות ואזורים שונים, נתגבש כאווירה הקהילתית והציבורית. כך למשל, במדינות אשכנז עוצב הלימוד באופן שכלי בעוד במדינות ספרד עוצב הלימוד כמערכת דקדוקית של מילים ואופן הכתיבה (התעסקות בדקדוק ובכללי הכתיבה, גררו את אופי הלימוד לאותם המחזות ממש).

עיקר המידע שבידינו על השתלשלות שיטות הלימוד מתחיל רק מהדורות שאחרי תקופת הגאונים. הסיבה לכך פשוטה, הגאונים לא יזמו כתיבת חיבורים מעצמן אלא היוזמה באה דווקא מן השואלים. כלומר, מרבית חיבורי הגאונים מתייחסים לנושא או משפט עליו נשאלו מבלי לפרש מעבר לכך. ממילא סקירת השלשלות הפרשנות החלה עם צמיחתם של מרכזי תורה באירופה ובצפון אפריקה במאה ה-11 (ד'תש"ס).

2. שיטת הלימוד בספרד המוסלמית ובצפון אפריקה (המאה ה"א)

אופי הלימוד של קהילות ספרד המוסלמית ומחזותיה שהתפרסו כמאתים שנה שבין השנים ד'תש"ס-ד'תתק"ל התבטא בעיקר

בלימוד ע"מ להפיק הלכה למעשה, וכמאמר חז"ל "אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא". כך ניתן יהיה לראות את הישיבות הגדולות של אותם הימים שבראשם עמדו הרי"ף ורבי יצחק אבן גיאת, על פי חיבוריהם, בעיקר הלכה למעשה. הרי"ף בחיבורו מעתיק, לצורך הענין, רק את הסוגיות שמגיעות למעשה, כך שאנו למדים שאותן הסוגיות המושמטות אינן נפסקו להלכה. באותם הימים חוברו למעלה משלושים חיבורים מרכזיים שסבבו סביב חיבורו של הרי"ף. ומכאן שיטת לימוד ספרד סובבת סביב לימוד פסקי הרא"ש והרי"ף, ששיטת לימודם מתייחסת, כיצד הדברים עולים בקנה אחד עם ההלכה למעשה. תקופה זו נחתמה עם פטירתו של רבי יוסף הלוי אבן מיגאש.

3. שיטת הלימוד בספרד הנוצרית (המאה ה"ב)

חלפו להם הימים והשנים. השנה שנת ד'תתק"ל בה נולד רבי מאיר הלוי אבולעפיה (המכונה רמ"ה) שהיה ראשון לפרשני התלמוד (עד לשנת ה'רנ"ג בה גורשו אחרוני היהודים מספרד). עם פרוץ המלחמה בין הנוצרים למוסלמים חוסלו כליל המרכזים היהודים של אותה התקופה. הרמ"ה התחיל לפרש את התלמוד באופן שיטתי ולא רק הלכה למעשה.

תחילה נקדים שני דברים:

א. התלמוד הבבלי יכול להיתפס בשתי עמדות - הלכה או פרשנות. ההבדל בין ההלכה והפרשנות הוא קוטבי, בעוד פוסק ההלכה מחוייב לדרך אחת בלבד, הפרשן יכול לעמוד על כמה דרכים במקביל.

כך למשל, הפסוק שאומר (שמות יג, ט): "והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך", יתפרש בעיני הפוסק באופן חד גוני - מצוות תפילין. בעוד שלעיני הפרשן יתכנו ויברציות שונות, למשל, הרשב"ם שפירש שם: "לאות על ידך - לפי עומק פשוטו יהיה לך לזכרון תמיד כאילו כתוב על ידך. כעין שימני כחותם על לבך. בין עיניך - כעין תכשיט ורביד זהב שרגילין ליתן על המצח לנוי". היינו שהפסוק מתייחס ומתאר את לימוד התורה, וכ"פ גם האבן עזרא שם. ■

ונמשיך בעז"ה במדור הבא

טיפ לימודי מבית תבונות

הרחבת אוצר המילים

אוצר המילים נרכש באופן כמעט טבעי ע"י ריבוי קריאה ועיון בספרים והמצאות בין חברה תקינה. איננו צריכים להיות עסוקים בהגדלת אוצר המילים אלא רק בתחזוקו ועדכונו.

לעיתים כשניגשים ללימוד הגמרא נתקלים במושג או מינוח כלשהו ומסתככים עם תרגומו בגלל שגם את המינוח בעברית לא הכל יודעים.

אתן דוגמא מעניינת לדבר. הגמרא בקידושין דף מב, א אומרת:

תנן: שום הדיינים שפיחתו שתות או הותירו שתות - מכרן בטל, רבן שמעון בן גמליאל אומר: מכרן קיים, (ואמר רבן שמעון בן גמליאל) א"כ, מה כח ב"ד יפה.

המילה "הותירו" משבשת את הפשט, בגלל שלא הכל יודעים בכלל את משמעותה בעברית, וגם אלו שיוודעים - עליהם להבין שכאן המשמעות שונה.

ולכן על המורה לברר תחילה אם התלמידים יודעים מה פירוש המונח "הותיר", שפירושו בעברית "השאיר", ואז להעמיד ולבאר שכאן המשמעות היא "ייקרו" - העלו את המחיר יותר ממה שהוא בשוק.

אם ניגש באופן הזה, גם נבסס את הידע באוצר המילים של התלמידים וגם נכשיר את יכולתם להגיע לשלב הבנת הנקרא בצורה טובה ויעילה יותר.

טיפים נוספים, ייעוץ והכוונה:

טל: 0733-474-474

(להשאיר הודעה בשלוחה מספר 1)

דוא"ל: mt.vunot@gmail.com

איך התקבל לשיבת חכמי לובלין?

כדי להתקבל לשיבת היו צריכים לדעת 500 דף בעל פה, והוא ידע רק 200 דף.

ולמחרת ראה רבי מאיר שפירא שהרב ואזנר בישיבה יושב ולומד ושאלו למה נשאר? ענה לו הרב ואזנר שראה שהרכבת צריכה לצאת עוד כמה שעות לכן החליט לנצל את הזמן ללמוד בישיבה, וכשראה כך ר' מאיר שפירא החליט לקבלו לאלתר. ובמשך שמונה עשרה חדשים לא יצא מתחת הישיבה וכשנשאל על כך השיב בשביל מה הייתי צריך לצאת, כל מה שהייתי צריך היה בישיבה לא היה חסר לי כלום.

שעשוע של ספרים

בשנת ת"ש כשהיה בגיל 28 הגיע ביום מרים לגאב"ד ירושלים הרב ראובן בנגיס וביקש מחנו הרב בנגיס שיעבור בעל פה על כל הש"ס ויאמר לפניו את השורה הראשונה בגמרא בכל דף עשירי וכן את שורה הראשונה בדף של רש"י ותר"ס ובמשך שעותיים עבר על כל הש"ס.

מה היו השאיפות?

מצאו במחברת שלו מהזמן שהיה בישיבת חכמי לובלין כחוב שם: רב בעיר לוד. והסביר שזה היה שאיפה שלו להיות רב עיר, ולכן כתב כן כדי שיהיה מונח לפניו השאיפה שצריך להגיע לשם.

ממה חשב להתפרנס?

לאחר שעלה הרב לארץ ישראל, רצה להיות שופר שח"ם והלך להבחן אצל החזון איש זצ"ל ראה החזון איש שהוא גדול בתורה, החליט למנות אותו לאב"ד בזכרון מאיר שאז היה שיכון חדש.

מהו הקרבן שהקריבה אימו בשבילך?

כשהיתה אמו ילדה, נחנה בקול ערב מאוד, ובית האופרה של וינה חידר אחריה לקבלה לשורותיו מה שהיה מכניס לה הון רב ותהילת עולם. הרבי מקופיטשניץ הבטיח לה אם תותרי על תכניתך, תזכי לחבוק בן שיגדל תלמיד חכם ויהיה הוא מפורסם בכל העולם. לימים אמר הרב ואזנר: תמיד אמרה לי אימי ע"ה שקוד היטב על התורה והיה ליהודי כשר אין לך מושג איזה קרבן יקר הקרבתי למענך.

הדרך לארץ ישראל

בשנת תרצ"ט כשנה לפני השואה עשה את דרכו עם הרבנית לארץ באוניית משא, ללא אישורי כניסה לארץ, וביום חמישי ליל ו' דחנכה כשהגיעו סמוך לחופי הורידו אותם בלב ים במרחק רב מחוף נתניה, ומשם עשו את דרכם לחוף בשחיה ובהליכה בתוך המים, כשהם רועדים מהקור, ומשם נסעו לירושלים.

מי רכש את המגרש שעלין נבנתה הישיבה?

לצורך הקמת ישיבת חכמי לובלין לא היה די כסף לקניית המגרש ובנוסף, המגרש עצמו היה מועמד להימכר לאדם אחר. כשנדע הדבר לחזון איש הציע סכום כסף כמקדמה לבעל המגרש עבור קניית הקרקע וקנה את הקרקע עבור הישיבה, ואת יתרת הסכום שילם הרב ואזנר זצוק"ל.

ההיכרות עם שטח ההלכה

סיפר כי בצעירותו נכשל פעם בשוגג בנגיעה במקצה, והודיע מאד, ובאותה שעה קיבל על עצמו ללמוד עד מאה פעמים מסכת שבת, וכשהורגל במסכת זו נקשר גם חזק לענייני הלכה.

ממי היה טוטל שיריים מהאוכל?

בכל יום שישי היה שולח לבבא מאיר רבי מאיר אבוחצירא זיע"א שלוש חלות, ומבקשו לבצוע רק על השנים, והשלישית תשאר לי כשיריים ולאחר השבת היה שולח שליח להביאה אליו.

סגנון הלמוד

"בחגיגת היובל לשיבת חכמי לובלין אמר: אם לומדים תורה לשמה טוב אין לחלק בין סגנון לימוד התורה בין אשכנזי לפולין וליטאי וכי"צ כפי שמורגל בפי הבריות, כי הרי תורה לשמה הוא.

הדרשה של החתונה

בשנת תרצ"ה נשא לאשה את הרבנית מרת רבקה ע"ה ביתו של רבי מרדכי גלבר זצ"ל שהיה אחד הגבירים של העיר פרשבורג וקודם חותמו נשא דרשה כמנהג הימים ההם וכל כך היה שקוע בפלסולא דאורייתא עד שהסובבים אותו היו צריכים להזכירו כי צריכים ללכת לחופה.

[הצצה מרתקת על נדולי ישראל]

הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל ט"ו בניסן תשע"ה

מה היה עושה בתור לארוחת הצהריים?

בישיבת חכמי לובלין המנהג היה כי בשעת ארוחת הצהריים היו התלמידים מתייצבים בפתח המטבח ומקבלים את האוכל מהאחראי. הרב היה נעמד תמיד בשולי התור כשהוא מנצל את הזמן שנתר ללימוד.

לימים סיפר, כי במשך הזמן הספיק לסיים מסכתות שלישות מהתלמוד ירושלמי. פעם אמר, בישיבה לא הייתי מהגאונים ולא מהלמדנים אבל הייתי מהשקדנים, היה לומד 18 שעות ביממה.

שידורים וכותבים

תשובות לשאלות שהתקבלו במרכז תבונות

אכבוד מוריית תבונות י"א. לאלה למיניקה צ"ל (אלמנה לאה תפרסמן אותה תלמידי ביילום לני; תודב).

אני בחור ביל"ק חלוצי והאמת לאבטת אי מנהלים ואני מלקיץ הריבץ על כתיבת פליינגים. אבל תמיד קיימת בי איצף פראקטי סניגורית כאילו אני רחוק מאוד מפרקציה. י"א. כ"כ הריבץ חסרונות לפני מודץ ארבע ומנהר לראית בססרי פאוסר, בהסרונות פאלו תמיד ירחיקן אותי מלפתחרי אלמנוד ולטליינגן. פאק יל באמת דרב ארבליוו בלימוד אמירות כל בהסרונות ופמידות פרוצות או לעד לא אלק אתקן אותם אלאי מאחורי?

אלמנה לקבל מונח.

שלום לך בחור יקר, ליבי ממש איתך בתחושותיך העמוקות, ואין לי ספק שעתידי מזהיר ממתין לך, כי היצר הרע אינו אורב למי שמחזיק בידו שקית אשפה, אלא למי שיש בידו מזוודה של יהלומים, כך כתב השומר אמונים בכמה מקומות.

ובהקשר לשאלתך, דע לך שאנשים מושלמים אינם יושבים לידך בבית המדרש. כל אחד והקשיים שהעניקו לו מהשמים. ויותר מזה, המידות הרעות שבך הם כלי עזר בכדי להצליח בלימוד. אני רוצה להציג בפניך ביאור מיוחד ונפלא שביאר השיעורי דעת (ח"א עמ' רמב) על המשנה באבות (פ"ה מ"כ) שאומרים אותה בכל יום: "יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, קל כנשר וכו' הוא היה אומר עז פנים לגיהנום... יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך".

ולכאורה במאמר זה יש כמה קשיים, א. כל הכוחות שהוזכרו הם מבעלי חיים טמאים, אין שום אזכור של כח או תכונה מבעל חיים טהור. ב. בעל המימרא אומר לנו-הוי עז כנמר, אך מסיים דבריו-עז פנים לגהינם, איך אפשר לאחוז את החבל משני צדדי? ג. מה הקשר בין מימרא זו לבקשה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו?

שים לב מה מיישב המהרי"ל מטלז: "הנה התנא מלמד אותנו-שצריך להשתמש גם במידת העזות למען לכת בדרך התורה... ולזה הוסיף ואמר, כי יש לדעת שמידת העזות, כשהיא לעצמה איננה מידה טובה... והיה יותר כדאי אם לא היו צריכים להשתמש במידה זו. ולכן סיים מאמרו: יהי רצון שתבנה עירך כו', שאז, יכירו העולם באור התורה, ולא נהיה מוכרחים להשתמש במידת העזות". עיי"ש.

ופעם אמר לי יהודי ת"ה, כי כדי להצליח בלימוד ולצאת גדול בישראל צריכים שלושה דברים: א. לגנוב. ב. לרצוח, ג. לחמוד. והכוונה-א. לגנוב את הזמן, ב. לרצוח את עצמו (שממית עצמו על התורה), ג. לחמוד עוד ועוד.

וממילא, הקב"ה טמן בנו כוחות מסויימים, חלקם הם טובים, אך חלקם לא כל כך, אבל כולם נועדו ויכולים לשרת אותנו ללימוד התורה. לעבוד את הקב"ה בשני היצרים. להשתמש בעזות להניף את דגל התורה בכל מקום מבלי לחוש למלעיגים עליו. וכך בכל המידות. לכן התנא הזכיר רק את כוחותיהם של בעלי החיים הטמאים, לומר לך, שעד שיבנה בית המקדש והחסרונות האלו קיימים בנו, עלינו לחשוב איך לשעבד אותם-כמות שהם-למען לימוד התורה. את היצר הרע-מושכים לבית המדרש, והוא הולך ובטל מאליו.

זמן קיץ מוצלח בס"ד

צידה לדרך

פעם ראו את היצר הרע שהוא בוכה וצוחק. שאלו אותו "למה אתה בוכה?", ענה, כי אני רואה בחורים שמתעסקים ודנים איך לנצח אותי, לכן אני בוכה. "ולמה אתה צוחק?", ענה, כי אני מעדיף שיעסקו בי יום ולילה והעיקר שלא ילמדו.

יש בלימוד התורה סגולה מיוחדת לשבר כל המידות הרעות שבאדם. התפקיד שלנו הוא לנווט את מידותינו אל עסק התורה, לשבת וללמוד. אם פגע בך מנוול זה-מושכה לבית המדרש....

גם לך יש שאלה? ניתן להשאיר הדעה בשלוחה או בדוא"ל

האם פעם שאלת את עצמך: חתי סוף סוף אדע ללמוד גמרא כראוי וליהנות מהלימוד?

בדעת ותבונה
מתוך יומני תבונות

הסיפור של א. ז.

כשפגשתי לראשונה את הבחור א. והיום הבה"ח, ראיתי בחור חסד, שבאמת מנסה בכל יכולתו להצליח ולהתחבר לגמרא, אבל הדרך ממנו לטעם האמיתי בלימוד היו מאוד רחוקים. הוא משתדל מאוד להקטיב בשיעורים, אפילו סיכם בקלטר מיוחד שאביו קנה לו, אבל משהו בדרך לא הסתדר, המאמצים היו כבירים, הרצון היה עז, אבל למעשה, שום תוצאה לא נראתה. הוא היה קרוב ליאוש. על הדרך גם נצבר קושי רגשי בגלל שבחברה מעמדו היה בהתאם ללימודיו, וכאמור, ללימודיו לא היו משהו.

ישבנו ללמוד יחד, פתחנו את הגמרא, היתה זו מסכת בבא מציעא פרק שנים אוחזין, התחלנו לקרוא את המשנה, כשסיימנו, ביקשתי ממנו לסכם לי כמה מקרים יש במשנה, היה לו קשה אבל הצליח. א. התבקש לחזור על המשנה בלשונו בצורה של דינים, ואז התחילו הבעיות, הוא התחיל לערב דינים ומקרים יחדיו, תוך שהוא מנסה לשכנע את עצמו בצדקת דרכו.

ויתרתי. התחלנו את הגמרא, אבל אז החוסר סדר שהוא השליט במשנה—יצר לנו בעיה קשה בהבנת הגמרא. אט אט התבהרה לעיני התמונה—לבחור היתה חסרה הבנה בסיסית למה שהוא קורא. הוא מסהר לעיניו, מרים עיניו בחיפזון ומסהר להסביר. לא היה צריך עוד הרבה בכדי לאמת את השטויותי, שחים שלוש שאלות מאתגרות, ואז הבחור הביט בי, ניכר היה שטינו מבינים מהי הבעיה.

בסיום הלימוד, בניתי עבורו תוכנית למידה מסודרת לשלושה חודשים, עפ"י השיטה, תוך שנתנו לעצמינו זמנים מוגדרים לכל שלב. ויחד, מבלי שאף אחד מבין חברי ידע, א. נעשה הבחור הטוב בשיעור שלו. היום ב"ה הוא לומד בישיבה גדולה מהמציוינות, בזכות העמל והדביקות במטרה שהיתה לנו עיניו.

**נענת הבחירה רק בידך!
עד כמה חשוב לך להגשים את חלומך!**

פנה עוד היום ליעוץ חינמי ותתחיל ללמוד ולהצליח

לפרטים ולקבלת תכנים והרצאות:
0733-478-474

(תא קולי שנלחה ו)

m.tvunot@gmail.com

הרצאות והדרכות

יעוץ בלימוד

ארגון כלים מקצועי

בניית תוכניות למידה ומתאמות

מיפוי כישורים ודיקטום בגמרא

בהנהלת הרב אביאל אברהם טוויל שליט"א